

วิธีการดูแล สุขภาพจิต

HOW TO TAKE CARE OF
MENTAL HEALTH

ก่อนอื่นเลย
ขอขอบคุณแหล่งที่มาที่ได้ให้ข้อมูลดีๆกับเรา

สุขภาพดีคืออะไร?

“สุขภาพดี 4 มิติ”

Healthy Society

กาย

ร่างกายที่แข็งแรง ไม่เจ็บป่วย
สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

จิต

จิตใจที่ผ่อนคลาย มีความสุข
ปราศจากความเครียด

ปัญญา

การคิดดี มีสติสัมปชัญญะ
การรับรู้ความต้องการของสังคมที่ถูกต้อง
มีเมตตา เปี่ยมด้วยความรู้

สังคม

การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่าง
มีความสุข มีสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดี

ESSENCE เอสเซนส์

แก่นสำคัญของการใช้ชีวิตในช่วงวัยรุ่น
ที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในวัยผู้ใหญ่ และการใช้ชีวิตในอนาคต

1 การจุดประกายทางอารมณ์ (Emotional Spark) ES

แรงขับและแรงผลักดันในการใช้ชีวิต
จากภายในจิตใจ ทำงานอย่างเข้มข้นในช่วงวัยรุ่น
ซึ่งช่วยสร้างความหมายและพลังชีวิตให้พวกเขาได้

2 การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Engagement) SE

เป็นเรื่องของการเข้าสังคมและความสัมพันธ์ที่ดี
ระหว่างผู้คนและธรรมชาติรอบตัว
ไม่ควรทำให้วัยรุ่นรู้สึกแปลกแยกจากสังคมผู้ใหญ่
แต่ควรเปิดพื้นที่ให้พวกเขามีตัวตน

3 ความสนใจใคร่รู้สิ่งแปลกใหม่ (Novelty) N

วัยรุ่นมักมีแรงกระตุ้นหรือแรงบันดาลใจจากภายใน
ให้ลองทำสิ่งใหม่ๆ ที่ให้ความหมาย ให้คุณค่า
และท้าทายกับชีวิต เป็นการกระตุ้นประสาทสัมผัส
อารมณ์ความรู้สึก การคิด และร่างกาย

4 การคิดค้นคว้าอย่างสร้างสรรค์ (Creative Exploration) CE

เป็นการคิดนอกกรอบเพื่อจัดการปัญหา
หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ผ่านการลงมือทำ
ซึ่งอาจเกิดข้อผิดพลาด หากวัยรุ่นไม่สามารถ
จัดการกับจิตใจตนเองได้ ไม่ได้ได้รับความเชื่อมั่น
และกำลังใจจากผู้ใหญ่ อาจทำให้ท้อแท้
และหมดความเชื่อมั่นในตนเอง

ที่มา:
แดเนียล เจ. ซีเกิล
(Daniel J. Siegel)

5 ปมภายนอก ต้นเหตุป่วยโรคซึมเศร้า

ข้อมูลกรมสุขภาพจิต
ระบุประเทศไทยมีผู้ป่วย
โรคซึมเศร้าประมาณ

1,500,000 คน

ปี 2559

มีผู้ป่วย
เข้ารับการรักษามาก
48.5% จาก
ผู้ป่วยทั้งหมด

ปี 2560

องค์การอนามัยโลกระบุมี
ผู้ป่วยโรคซึมเศร้าทั่วโลก
322 ล้านคน เป็นผู้ป่วย
ไทยประมาณ 2.9 ล้านคน
ขณะที่ข้อมูลกรมสุขภาพจิต
ระบุไทยมีผู้ป่วยโรคซึมเศร้า
ประมาณ 1.5 ล้านคน

ปี 2561

มีคนไทยพยายาม
ฆ่าตัวตาย เฉลี่ย
6 คน ทั้งปีมากกว่า
5,300 คน
ในจำนวนนี้เสียชีวิต
4,000 คน

ปี 2564

ตั้งเป้าให้ผู้ป่วย
เข้ารับการรักษามาก
70%

วัยรุ่นและ
ประชากรไทย
ช่วงวัย 15-24 ปี
เสียชีวิตจากการ
ฆ่าตัวตายปีละ
300 คน

30%

อัตราวัยรุ่นไทยป่วย
โรคซึมเศร้า 3 คน
ใน 100 คน หรือ
คิดเป็น 3%

10-15%

ค่าเฉลี่ยวัยรุ่นทั่วโลก
ป่วยโรคซึมเศร้า

4 ระดับของความเครียด/ซึมเศร้า

รู้จัก 8 ประเภท ของโรคซึมเศร้า

โรคซึมเศร้า
Clinical Depression

**โรคซึมเศร้า
เรื้อรัง**
Dysthymia

ไบโพลาร์
Bipolar Disorder

**โรคซึมเศร้า
ตามฤดูกาล**
Seasonal Affective
Disorder

**โรคซึมเศร้า
หลังคลอด**
Postnatal Depression

**อาการซึมเศร้า
ก่อนมีประจำเดือน**
Premenstrual
Dysphoric Disorder

**โรคซึมเศร้า
แบบจิตหลอน**
Psychotic Depression

**โรคซึมเศร้า
ที่เกิดจากความผิดปกติ
ของการปรับตัว**
Reactive Depression
/Adjustment Disorder

“ภาวะซึมเศร้า” เป็นปัญหาที่ควรได้รับการ “ใส่ใจ”

การฆ่าตัวตาย
ในวัยรุ่นมีสาเหตุ “สำคัญ”
มาจากภาวะซึมเศร้า

 สุขภาพคนไทย

ปัจจัย...เสี่ยง...หลักที่ส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้า

ความใกล้ชิดกับความสูญเสีย

“นักศึกษาคณะพยาบาล” เสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า
มากกว่านักศึกษาคณะอื่น เพราะต้องพบเจอกับการ
เจ็บปวดและการตายของผู้อื่นเป็นประจำ

เนื้อหาของข่าวสาร

การนำเสนอข่าวฆ่าตัวตาย หรือ
การทำร้ายตัวเองซ้ำ ๆ อาจทำให้
เกิด Copy Cat หรือพฤติกรรม
เลียนแบบได้

ระบบการศึกษา

การเรียนที่เน้นผลการเรียนและ
แข่งขันมากจนเกินไป เด็กที่เรียนเก่ง
มาตลอดอาจ “รับไม่ได้” เมื่อสอบตก
เด็กที่เรียนไม่เก่งรู้สึกว่าคุณค่าไม่มี

วิถีชีวิต เด็กติดจอ

ใช้เวลาอยู่กับหน้าจอ นอนดึก
ตื่นเช้าจนพักผ่อนน้อย มีการ
รับรู้ความพึงพอใจน้อยลง

 thaihealthreport

 thaihealthreport

 www.thaihealthreport.com

โรคซึมเศร้า .. รับมือได้

หากเป็นโรคซึมเศร้าแล้ว .. จะทำอะไร

ไปพบแพทย์และ
ทานยาตามใบสั่ง

รับประทานอาหาร
ให้ครบทุกมื้อ

ออกกำลังกาย
เป็นประจำ

งดดื่มเครื่องดื่ม
ที่มีแอลกอฮอล์

อย่าด่วนตัดสินใจ
เรื่องสำคัญ

อย่าตั้งเป้าหมายที่ยาก
เกินตัวเองมากเกินไป

หากคิดจะฆ่าตัวตาย
ควรรีบขอความช่วยเหลือ

คำแนะนำสำหรับคนใกล้ชิด

- รับฟังและช่วยเหลือผู้ป่วย
- ดูแลให้ได้กิน นอน เป็นเวลา
- ดูแลตัวเองไม่ให้เครียดไปอีกคน
- หากผู้ป่วยทำร้ายตัวเอง หรือ ไม่อยากมีชีวิต ควรดูแลอย่างใกล้ชิด

7 วิธี ดูแลสภาพจิตใจ หลังเผชิญ ความโศกเศร้า

ยอมรับความจริง

และไม่ปิดกั้นการแสดง
ความความรู้สึกเศร้า

ระครองสติ

สังเกตจิตใจและ
พฤติกรรมของตนเอง

ดูแลสุขภาพจิต

รับฟังและปลอบ
ประโลมใจกัน

ไม่ยึดติดกับความเศร้า

ไม่รับสื่อที่กระตุ้น
ให้สะท้อนจิตใจ

สร้างความเข้มแข็ง

เปลี่ยนความโศกเศร้า
เป็นพลังทำความดี

หมั่นฝึกสมาธิ

เพื่อเรียกคืน
สติให้กับตนเอง

เรียนรู้การ
ปฐมพยาบาลเบื้องต้น

เพื่อช่วยเหลือเมื่อ
คนใกล้ชิดเสียใจมาก

9 วิธี

สร้างสุขให้ตนเอง

วันนี้มาพบกับวิธีสร้างความสุขตามคำแนะนำจากกรมสุขภาพจิตกัน
และเพื่อช่วยประชาชนไทยให้มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้นกรมสุขภาพจิต
จึงแนะนำวิธีสร้างความสุขง่ายๆรายวันให้แก่ตนเองในการทำงาน
มีข้อแนะนำ 9 ข้อดังนี้

ทบทวนถึงสิ่งดีๆ
ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

มีอารมณ์ขันและ
ส่งยิ้มให้กันอยู่เสมอ

กล่าวคำขอบคุณให้เป็นนิสัย
และขอโทษเมื่อทำผิด

ตั้งเป้าหมายถึงสิ่ง
ที่จะทำให้ชีวิตมีความสุข

หยุดคิดเล็กคติน้อย
ยอมรับข้อบกพร่องของผู้อื่น

ใส่ใจสุขภาพ ออกกำลังกาย
อย่างสม่ำเสมอ

ออฟไลน์ออกจากโลกโซเชียล
แล้วหันมาพูดคุย ทำกิจกรรมต่างๆ

ทำงานอดิเรกที่ชอบ
หรือทดลองทำอะไรใหม่ๆ

ยึดหลักความพอเพียง
ในการดำเนินชีวิต

ที่มา : กรมสุขภาพจิต

เครียดได้ กลายเป็น

INFOGRAPHIC

9 วิธีจัดการความเครียด

01

สังเกต

หมั่นสังเกตความผิดปกติ
ของร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม
เวลาที่มีความเครียด

02

ทำกิจกรรม

ทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น เล่นกีฬา
ออกกำลังกาย เล่นดนตรี ทำบุญ
ท่องเที่ยว สังสรรค์

03

คิดบวก

ปรับเปลี่ยนความคิด ทำความดี
มุมมองจากแง่ลบเป็นแง่บวก

04

ผ่อนคลาย

ผ่อนคลายความเครียดด้วยวิธี
ที่คุ้นเคย เช่น คลายกล้ามเนื้อ
ฝึกลมหายใจ ทำสมาธิ

05

วิธีแก้ปัญหา

หากรู้ว่าเครียดปรึกษา
ให้พยายาม หาวิธีแก้ไข
ปัญหานั้นโดยเร็ว

06

ชวนพูดคุย

ระบายความรู้สึก ความทุกข์ในใจ
ฟังรับฟังอย่างตั้งใจ และ
ให้กำลังใจกัน

07

สร้างบรรยากาศ

จัดสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว
ให้สบายตา เป็นระเบียบ
น่าดู น่าทำงาน

08

ฝึกทักษะ

เช่น การสื่อสาร การสร้าง
สัมพันธ์ภาพ การแก้ปัญหา
อย่างเป็นระบบ

09

ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ

บริการคลินิกคลายเครียด
หรือสายด่วนกรมสุขภาพจิต
1323

ตระหนัก ไม่ตระหนก